

8408

Register
Number

--	--	--	--	--	--

Language — SANSKRIT — Paper I

(Poetry, Grammar and Translation)

Time Allowed : 2 $\frac{1}{2}$ Hours]

[Maximum Marks : 100

SECTION - A

- I. Answer any *five* of the following questions : 5 × 2 = 10
- नावमन्येत बुद्धिमान् — Who are the persons never to be disrespected ?
  - How does Sabari express her humility ?
  - Who had to experience नरकक्लेशः ?
  - Explain the charm in the verse सङ्गीत भङ्गिसरले.
  - दीपेन विना सचक्षुरपि — How can a person achieve an object beset with obstacles ?
  - अकारादि सकारान्तं — Explain.
  - What happened to Nahusha after acquiring the post of Indra ?
- II. a) Explain the grammatical peculiarities for any *three* of the following : 3 × 1 = 3
- सकारान्तम्
  - श्येनाय ददौ
  - शीघ्रतरम्
  - सहानुजम्
  - दीपेन विना ।

[Turn over

- b) Give the grammatical forms of any *three* of the following : 3 × 1 = 3
- i) अस्ति
  - ii) प्रतीक्ष्य
  - iii) प्रकोपयेत्
  - iv) लक्ष्मीम्
  - v) द्रष्टुम् ।
- c) Dissolve any *three* of the following : 3 × 1 = 3
- i) कृष्णमुखी
  - ii) भूमिपालः
  - iii) द्विरेफे
  - iv) विश्वामित्रः
  - v) स्वधर्मवर्तित्वम् ।
- d) Give one word for any *three* of the following : 3 × 1 = 3
- i) धीः अस्य अस्ति इति
  - ii) शोभनं प्रभातम्
  - iii) हिमस्य अंशुः हिमांशुः तस्य
  - iv) द्वेष्टुं योग्य
  - v) प्रभुणा अधिगन्तुम् ।
- e) Split any *three* of the following combined words : 3 × 1 = 3
- i) सर्पसत्रेऽभवत्क्षयः
  - ii) इत्येव
  - iii) तवाप्यास्ति
  - iv) व्याधिरनन्तकः
  - v) वक्ष्येऽहम् ।
- f) Combine any *three* of the following : 3 × 1 = 3
- i) आदौ + एव
  - ii) यत्र + उक्तम्
  - iii) गताः + ते
  - iv) नास्ति + अत्र
  - v) दमः + च ।

g) Give the opposites of any *three* of the following :

3 × 1 = 3

- i) रम्यम्
- ii) दया
- iii) सफलम्
- iv) कार्यम्
- v) रात्रिः ।

h) Make sentences using any *three* of the following :

3 × 1 = 3

- i) एवम्
- ii) यत्र - तत्र
- iii) यावत् - तावत्
- iv) निर्गतः
- v) यदि ।

i) Give the meanings of any *three* of the following :

3 × 1 = 3

- i) तोयम्
- ii) प्राञ्जलिः
- iii) भिषक्
- iv) पारुष्य
- v) मत्कुणैः ।

SECTION - B

III. Explain with reference to the context, any *three* of the following :

3 × 4 = 12

- a) सतां सङ्गतिरेवात्र साधनं प्रथमं स्मृतम् ।
- b) गुणस्तवेन कुर्वीत महतां मानवर्धनम् ।
- c) त्याज्यो दुष्टः प्रियोऽप्यासीदङ्गुलीवोरगक्षता ।
- d) क्षीयते वर्धते चैव न समुद्रो न चन्द्रमाः ।
- e) न कूपखननं युक्तं प्रदीप्ते वह्निना गृहे ।

[Turn over

IV. Quote the relevant verses for any *five* of the following statements and explain :

5 × 3 = 15

- मानिनां स्वभावः
- मनोभावः
- जीवित पद्धतिः
- आ परितोषाद्विदुषां
- पुराणमित्येव न साधु सर्वं
- वृक्षस्याग्रे फलं दृष्टं
- बहुवर्षसहस्राणि ।

V. Translate the following into English :

4 × 4 = 16

- अविचार्यं न वक्तव्यं वक्तव्यं सुविचारितम् ।
किञ्च तत्रैव वक्तव्यं यत्रोक्तं सफलम् भवेत् ॥
- श्रुत्वा सा रामवचनं प्रविवेश हुताशनम् ।
तत्क्षणं तत्प्रासादाच्च प्राप मोक्ष सदुर्लभम् ॥
- गुरुमाराधयेद्भक्त्या विद्या विनय साधनम् ।
रामाय प्रददौ तुष्टो विश्वामित्रोऽस्त्र मण्डलम् ॥
- राजाभिषेके मदविह्वलायाः हस्ताच्च्युतो हेमघटस्तरुण्याः ।
सोपानमासाद्य करोति शब्दं ठंठ ठंठं ठंठं ठंठं ठंठम् ।

SECTION - C

VI. Answer any *two* of the following :

2 × 10 = 20

- Substantiate the following with illustrations :
मानिनां स्वभावः, उद्यम प्रशंसा, मूढस्वभावः,
जीवित पद्धतिः, लोकज्ञता and पूर्वालोचनम् ।
- Give an account of the conversation that took place between Sabari and Sri Rama.
- Summarise the conversation between Yaksha and Yudhishtira.
- Quote the verses from the lesson कालिदास वाणी and explain.